

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 548/2016-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bardejov prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bardejov povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 356,18 € (slovom tristopäťdesiatšesť eur a osemnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, Mlynská 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 548/2016 zo 17. augusta 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ okrem iného uviedol, že *«sa žalobou zo dňa 29.5.2007 podanou proti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), domáhal na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) náhrady škody na zdraví, a to, náhrady za bolesť v sume 470 400,00 Sk, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 1152 000,00 Sk a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 576 000,00 Sk. Konanie sa na okresnom súde vedie pod sp. zn. 2 C/135/2007.*

Žalobu podal na tom skutkovom základe, že dňa 10.10.2004 ako spolujazdec v motorovom vozidle [REDAKOVANÉ], na ceste [REDAKOVANÉ] v smere od [REDAKOVANÉ], utrpel ťažký úraz, a to pomliaždenie miechy, trieštivú zlomeninu 5. krčného stavca, kompresívnu zlomeninu 3. a 4. krčného stavca, poranenie medzistavcovej platničky C 3/4 a C 4/5 s koreňovými príznakmi, s následkom poúrazovej hemiparézy vľavo, poúrazového obmedzenia hybnosti krčnej chrbtice a ťažkosti po poranení (bolesti, spasticita).

Pasívnu legitimáciu žalovaného odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka a následne ustanoveniami § 24 ods. 2 písm. b), 3, 5 a § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), nakoľko na predmetné vozidlo, ktorým bola škoda na zdraví žalobcu spôsobená, nebolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu v čase dopravnej nehody. Pri výške náhrady škody žalobca poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“) ako aj na ďalšie okolnosti prípadu.

K podanej žalobe sa podaním zo dňa 20.6.2007 vyjadrila žalovaná. Prvé pojednávanie bolo vo veci vytýčené dňa 5.5.2008. Na tomto pojednávaní bol vypočutý žalobca a následne bolo pojednávanie odročené na deň 19.8.2008. Uvedené pojednávanie bolo preročené najprv na 15.8.2008, potom na 11.9.2008. Na pojednávaní dňa 11.9.2008 boli vypočutí svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Na pojednávaní bol podaný návrh na vykonanie ďalšieho dokazovania, a to výsluch svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na deň 27.11.2008 a následne preročené na 11.12.2008. Na pojednávaní dňa 11.12.2008 bola vypočutá svedkyňa [REDAKOVANÉ], pričom sa nedostavila svedkyňa [REDAKOVANÉ]. Za účelom jej opätovného predvolania bolo pojednávanie odročené na 11.2.2009, na ktorom bola táto svedkyňa vypočutá. Pojednávanie bolo odročené na 7.4.2009 za účelom predloženia návrhov na vykonanie dokazovania zo strany žalovaného.

Uzneseniami zo dňa 19.6.2009 okresný súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom [REDAKOVANÉ] a znalcom [REDAKOVANÉ] a stanovil lehotu 60 dní na vypracovanie znaleckých posudkov. Sťažovateľ urgoval vykonanie znaleckého dokazovania podaním zo dňa 28.9.2009. a opakovane podaním zo dňa 3.11.2009. Znalecký posudok [REDAKOVANÉ] bol súdu doručený dňa 27.11.2009. Podaním zo dňa 12.1.2010 sťažovateľ urgoval doručenie znaleckého posudku od znalca [REDAKOVANÉ]. Znalecký posudok [REDAKOVANÉ] bol súdu doručený dňa 26.2.2010. Sťažovateľ podal vyjadrenie k znaleckému posudku [REDAKOVANÉ] dňa 11.1.2010 a vyjadrenie k znaleckému posudku [REDAKOVANÉ] dňa 13.4.2010. Žalovaná podala vyjadrenie k znaleckému posudku [REDAKOVANÉ] dňa 3.5.2010. Na toto vyjadrenie žalovanej reagoval vyjadrením zo dňa 24.5.2010 sťažovateľ, pričom navrhol súdu doplniť znalecký posudok [REDAKOVANÉ]. K tomuto podaniu sťažovateľa sa vyjadrila žalovaná podaním zo dňa 24.6.2010. Sťažovateľ podaním zo dňa 26.1.2010 opakovane navrhol nariadiť doplnenie znaleckého posudku. Okresný súd uznesením zo dňa 16.2.2011 uložil znalcovi [REDAKOVANÉ] doplniť jeho znalecký posudok v lehote 60 dní. Sťažovateľ urgoval podanie doplnku k znaleckému posudku podaním zo dňa 7.6.2011. Doplnok k znaleckému posudku bol súdu doručený dňa 29.6.2011 a následne sťažovateľovi dňa 1.8.2011. K doplnku podal sťažovateľ vyjadrenie zo dňa 8.8.2011.

Okresný súd nariadil pojednávanie na deň 14.12.2011. Na uvedené pojednávanie nebol predvolaný znalec [REDAKOVANÉ], preto bolo pojednávanie odročené na 24.2.2012 za účelom jeho predvolania. Uvedený termín pojednávania bol zrušený z dôvodu ospravedlnenia zo strany žalovanej a nový termín pojednávania bol stanovený na deň 18.5.2012. Tento termín pojednávania bol preročený na deň 22.6.2012 a potom na neurčito. Následne bolo pojednávanie vytýčené na deň 18.10.2012, na ktorom bol vypočutý znalec [REDAKOVANÉ] a svedok [REDAKOVANÉ]. Pojednávanie bolo odročené na dňa 17.1.2013. Na tomto pojednávaní bol vypočutý svedok [REDAKOVANÉ] a pojednávanie bolo odročené na 11.4.2013. Na pojednávaní dňa 11.4.2013 zhrnuli obe strany svoje stanoviská. Súd pojednávanie odročil na 21.6.2013. Následne podal vo veci vyjadrenie sťažovateľ zo dňa 16.4.2013, na ktoré reagovala podaním žalovaná zo dňa 7.5.2013. Na pojednávaní dňa 21.6.2013 okresný súd vyhlásil rozsudok, v ktorom vyhovel žalobe. Rozsudok bol žalobcovi doručený 7.10.2013.

Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie žalovaná zo dňa 25.9.2013. K tomuto odvolaniu sa vyjadril sťažovateľ podaním zo dňa 2.12.2013. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 10 Co/131/2013-290 zo dňa 11.9.2014 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd nariadil pojednávanie na deň 27.1.2015. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o pripustení vedľajšieho účastníka do konania, nakoľko súdu bolo dňa doručené oznámenie [REDAKOVANÉ], že vstupuje do konania ako vedľajší účastník. K vstupu vedľajšieho účastníka do konania sa vyjadril sťažovateľ podaním zo dňa 27.2.2015 a žalovaná podaním zo dňa 19.2.2015. Následne bolo vo veci vytýčené pojednávanie na deň 7.7.2015, ktoré však bolo zrušené s odôvodnením prípravy rozhodnutia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania. Následne podaním zo dňa 10.11.2015 sťažovateľ urgoval vytýčenie pojednávania vo veci. Pojednávanie do dňa podania tejto sťažnosti nebolo vytýčené a nebolo doručené ani rozhodnutie o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania.»

Kedže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov a zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj úhradu trov konania.

3. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprO 1643/2016 (doručeným ústavnému súdu 21. decembra 2016), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Skutková a právna zložitost' sporu vyplýva z komplikovaného spisového materiálu ohľadom uplatnených nárokov v konaní titulom náhrady škody na zdraví uplatnené nároky titulom bolestného ako aj sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré nároky boli navrhovateľovi priznané rozsudkom súdu prvého stupňa zo dňa 21.06.2013, číslo konania 2 C/135/2007-255, ktorý rozsudok súdu prvého stupňa bol zrušený uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.09.2014, číslo konania 10 Co/131/2013- 290 s potrebou

vykonania ďalšieho dokazovania vo veci samej ako vyplýva z odôvodnenia odvolacieho súdu na strane 6 predmetného uznesenia.

Prekážky postupu súdu podľa §-u 107 a nasledujúcich v čase platného Občianskeho súdneho poriadku neboli až na následný vstup intervenienta do konania na základe rozhodnutia súdu prvého stupňa zo dňa 30.06.2016, číslo konania 2 C 135/2007-319 potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 02.11.2016, číslo konania 10 Co 91/2016-331.“

4. Ďalej okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti uvádza:

„Procesný postup OS Bardejov nesmeruje k zvyšovaniu trov konania, súd prvého stupňa s prihliadnutím na charakter veci nevykonal zbytočné úkony a zo strany súdu vzhľadom na komplikovaný spisový materiál neboli vykonané žiadne prieskumy vo veci...“

Čo sa týka sťažovateľom namietanej nečinnosti tunajšieho súdu, k tomu udávam, že nie je možné akceptovať tvrdenia sťažovateľa vo vzťahu k jednotlivým procesným úkonom vykonaným Okresným súdom Bardejov v predmetnej veci, že nimi zo strany súdu došlo k zbytočným, resp. subjektívnym prieskumom. Je však potrebné uviesť, že určité zdržanie pri vybavovaní tejto veci bolo zapríčinené predovšetkým opakovanými personálnymi zmenami a enormným pracovným zaťažením konajúcich zákonných sudcov. Poukazujem na to, že Okresný súd Bardejov bol dlhodobo a naďalej ovplyvňovaný veľkou fluktuáciou sudcov (začala v roku 2005 a pokračovala naposledy odchodom dvoch sudcov v roku 2016 do predčasného dôchodku) a s tým spojenou časťou personálnou zmenou, keď len v období posledných 7 rokov z výkonu odišlo 11 sudcov (starobný dôchodok, prerušenie výkonu funkcie sudcu, preloženie na iný súd vrátane na súd vyššieho stupňa, nástup na materskú dovolenku), avšak na Okresný súd Bardejov prišlo do výkonu len 6 sudcov) a takto sa nevybavené veci po odchodoch sudcov neustále prerozdeľovali medzi sudcov vo výkone, ktorým sa tým navyšovali počty nevybavených vecí (vrátane aj u [REDACTED]), pričom sa im neustále navyšoval aj nový nápad. Nemožno opomenúť aj to, že v danom prípade ide o skutkovo zložitejšiu a náročnejšiu vec a poznamenávam, že súd úkony vo veci nevykonáva ich nariadením pojednávania a samotným pojednávaním, ale tiež inou činnosťou, napr. zhromažďovaním dôkazov, študovaním spisového materiálu a pod.“

5. Napokon okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, že v období od júla 2016 až dosiaľ boli v napadnutom konaní vykonané tieto procesné úkony:

„07.07.2015 - pojednávanie určené na deň 07.07.2015 odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania

12.11.2015- urgencia vytýčenia súdneho pojednávania od pr. zástupcu žalobcu

30.06.2016 - uznesením číslo konania 2C/135/2007-319 vstup [REDAKOVANÉ] je prípustný

04.08.2016 - odvolanie právneho zástupcu žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov číslo konania 2C/135/2007-319

05.08.2016 - odvolanie doručené ostatným účastníkom konania

19.08.2016 - spis predložený Krajskému súdu Prešov na rozhodnutie o odvolaní

16.11.2016 -potvrdené uznesenie Okresného súdu Bardejov

21.11.2016 -uznesenie Krajského súdu v Prešove zaslané účastníkom konania

05.12.2016 - nariadený termín pojednávania na deň 15.02.2017.“

6. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti doručenému ústavnému súdu 21. decembra 2016 sťažovateľ stanovisko nezaujal.

7. Obsah zapožičaného spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v podanej sťažnosti a tiež vo vyjadrení okresného súdu k sťažnosti a ústavný súd ich považuje za preukázané.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, a súčasne sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok, ide o procesný predpis platný do 1. júla 2016.

14. Povinnosť súdu vyplývajúca z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

15. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

17. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného spisu vyplýva, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o sťažovateľom uplatnených nárokoch (náhrada za bolesť, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia a zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia) vyplývajúcich z úrazu utrpeného pri autonehode. Vec nie je právne zložitá, o čom svedčí dostatok stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov aplikovateľnej aj na daný prípad. Ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti veci, ktorá vyplýva z nutnosti vykonania pomerne náročného znaleckého dokazovania. Uvedená skutočnosť však podľa názoru ústavného súdu nemôže okresný súd zbaviť zodpovednosti za stav, v akom sa napadnuté konanie nachádza v čase meritórneho prerokovania sťažnosti.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľa. Ústavný súd konštatuje, že v doterajšom priebehu napadnutého konania nenašiel také skutočnosti, ktoré by z pohľadu priet'ahov v konaní bolo potrebné pripísať na ľarchu sťažovateľa.

19. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že napriek veľkému počtu vykonaných procesných úkonov v doterajšom priebehu je napadnuté konanie poznačené neefektívnosťou a nesústredenosťou.

20. Za neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní je podľa názoru ústavného súdu potrebné vyhodnotiť jeho postup v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania. Ústavný súd pripúšťa, že v okolnostiach danej veci bolo náročné zabezpečiť všetky znalecké posudky od ustanovených znalcov z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia ortopédie a odvetvia psychiatrie, čo ale na druhej strane nemôže ospravedlniť stav, v ktorom sa napadnuté konanie nachádza v čase rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom.

21. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity napadnutého konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na svoju ďalšiu štandardnú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP) aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 56/02, IV. ÚS 327/2013). Ústavný súd poznamenáva, že v okolnostiach danej veci u oboch znaleckých posudkov predložených okresnému súdu nebola dodržaná stanovená lehota 60 dní, pričom okresný súd na uvedenú skutočnosť procesne nereagoval.

22. Neefektívny postup vytkol okresnému súdu aj krajský súd v uznesení sp. zn. 10 Co 131/2013 z 11. septembra 2014, ktorým zrušil meritórny rozsudok okresného súdu z 21. júna 2013 a v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Každopádne s obranou žalovaného je potrebné sa vypoariadať. V dôvodoch rozhodnutia preto okrem iného nemôžu z hľadiska skutkového absentovať odpovede na to:

a) kto bol prevádzateľom motorového vozidla v čase predmetnej nehody, či motorové vozidlo bolo povinne zmluvne poistené (za škodu pri jeho prevádzke) a v ktorej poisťovni, na základe akých skutkových okolností mala byť daná pasívna vecná legitimácia žalovaného v konaní

b) či žalobca utrpel úraz pri dopravnej nehode ako vodič alebo ako spolujazdec, pritom sa žiada (vzhľadom na rôzny obsah dôkazov) uviesť, na základe ktorých dôkazov súd svoje skutkové zistenie oprel, akými úvahami sa riadil pri ich hodnotení a prípadný rozdiel oproti záverom orgánov v trestnom či priestupkovom konaní aj náležité zdôvodniť

c) či pri alternatíve utrpenia úrazu žalobcu ako spolujazdca je možné skutkovo uzavrieť, že ako spolujazdec nastúpil do vozidla, ktoré viedla osoba pod vplyvom alkoholu, o čom poškodený vedel

d) aký vplyv prípadne na rozsah rozsahu poranenia žalobcu malo nepoužitie bezpečnostných pásov

e) ktorým dňom nastala skutočná vedomosť žalobcu o škode, ako ujme určitého druhu a rozsahu, vyjadriteľnej v peniazoch, umožňujúcej uplatnenie na súde i vo vzťahu k tej náhrade, ktorú žalobca odvádza od posudku [REDACTED]

f) kedy, ktorým dátumom bol žalovaný povinný plniť dlh, či už na základe právneho predpisu alebo na požiadanie veriteľa.

Len po takýchto odpovediach (ale i ďalších s poukazom na obsah žaloby, obrany žalovaného, či iných medzi účastníkmi nesporných skutočností) je možné vec právne posúdiť, t. j. dať výklad o tom, z akých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu súd vychádzal (prečo pod také ustanovenie podriadil skutkový stav) a ako ho prípadne vyložil, a napokon výklad o tom, aké práva zo zisteného skutkového stavu podľa týchto ustanovení vyplývajú.

Bez takéhoto postupu nemôžu byť posudzované otázky pasívnej legitimácie žalovaného ako sú upravené v ust. § 24 ods. 2 písm. b), ods. 3, 5 zák. č. 381/2001 Z. z., otázku tzv. výluky z poistenia zodpovednosti podľa § 5 ods. 1 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z.,

ani otázky prípadnej liberácie či spoluzavinenia za vzniknutú škodu podľa §§ 427, 428, 441 Obč. zák. (vid' napr. Cpj 10/83), či vyporiadanie sa s námietkou premlčania (§ 106 ods. 1, 2 Obč. zák.), alebo s omeškaním so splnením dlhu, ale i s vyčísl'ovaním a zdôvodňovaním priznanej výšky nárokov.

V odvolacom konaní oznámil vstup do konania aj [REDAKOVANÉ], zastúpený [REDAKOVANÉ]. Toto oznámenie o vstupe do konania treba doručiť obom stranám v konaní stým, že o prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhoduje len na prípadný návrh niektorej zo sporových strán.

Podľa § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Úlohou súdu prvého stupňa bude preto vo vyššie naznačenom smere realizované dôkazy (prípadne ďalšie účastníkmi konania navrhnuté) vyhodnotiť podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 132 O.s.p., vyvodiť vo veci skutkový záver (§ 153 ods. 1 O.s.p.) a ten aj právne posúdiť s potrebou tieto náležitosti rozhodnutia aj v dôvodoch rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. popísať.“

23. Ústavný súd z hľadiska priet'ahov v napadnutom konaní nemohol prehliadnuť skutočnosť, že po odročení pojednávania nariadeného na 7. júl 2015 pre účely rozhodnutia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania okresný súd o uvedenom rozhodol až uznesením z 30. júna 2016, teda takmer po roku, čo nesvedčí o primeranom postupe najmä vzhľadom na význam výsledku konania pre sťažovateľa.

24. Ústavný súd pri vyhodnocovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní okrem už uvedeného zdôrazňuje, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo ani po takmer 10 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené (napr. IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 67/2014).

25. Argumenty, ktorými okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti ospravedlňoval priet'ahy v konaní (personálne zmeny, nedostatočný počet sudcov, vysoký počet nevybavených vecí), ústavný súd nemohol akceptovať, pričom poukázal na svoju predchádzajúcu stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých

štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, kde oprávnený subjekt požiadal o odstránenie právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

26. Ústavný súd poznamenáva, že nemožno v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to môže mať za následok porušenie ich základných práv.

27. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 135/2007 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovateľ nachádza.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, kde poukázal najmä na právnu neistotu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania so zdôraznením závažnosti jeho zdravotného postihu v súvislosti s utrpeným úrazom.

33. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovrieť ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 C 135/2007, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa a taktiež skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Petrom Harakálym. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

36. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €.

37. Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov konania za dva úkony právnej služby vrátane režijného paušálu a DPH vykonané v roku 2016 v sume 356,18 € nepresahuje sumu vypočítanú ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a neodporuje tejto vyhláške. Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume uplatnenej jeho právnym zástupcom.

38. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017